Çûnûhatin

Trên, otobus û tram
Duçerxe (bisklêt) / bi peyatî
Siware / motor
Nasnameya ajotinê (Ehliyet)

Trên, otobus û tram

Li Swîsreyê çûnûhatina giştî (veguheztina giştî) pir baş hatiye avakirin. Mirov dikare bi awayekî pratîkî bi riya trên, otobus an traman xwe bigihîne her ciyî. Navgînên veguheztinê di dema xwe de û bi navberên birêkûpêk diçin û tên.

Çûnûhatina giştî / Veguheztina giştî

Veguheztina giştî (ÖV) li Swîsreyê xwediyê cihekî giranbuha ye. Hema hema di saetê de gelek caran çûnûhatina her ciyekî heye. Gelek kesên diçin û tên trên, otobus an traman bi kar tînin. Siwarbûna van bi rastî buha ye lê derfetên cihêreng ên erzaniyê hene. Çêkirina abonmentekê yan kirîna kartên erzaniyê bifêdetir e. Bi abonmenta erzan a halbtaksê (Halbtaxabonnement) wek mînak, mirov li giştiya Swîsreyê nîvê heq dide.

Bilêt û abonment

Kesên dixwazin li trênê siwar bibin, divê berî siwarbûnê bilêtekê (Billett) bikirin. Di trênê de bilêt nayên firotin. Firotina bilêtan di otobus û traman de bi awayekî cudatir hatine sazkirin. Li her stesyona (bahnhof) SBB û li piraniya rawestgehên otobusan otomatên kirîna bilêtan hene, li stesyonên mezin (bahnhof) şalterên xizmetê didin jî hene. Lê bilêt dikarin online yan jî bi riya telefona dest jî werin kirîn.
Ji bo kesên gelekî diçin û tên, abonmentên cihêreng hene. Ev ji bo çûnûhatina xetekê, ji bo çûnûhatina herêmekê yan jî ji bo çûnûhatina giştiya Swîsreyê abonmenta giştî (Generalabonnement) heye. Zarokên heta 6 salî belaş siwar dibin. Zarokên heta 16 salî gava karta siwarbûna bi hev re ya ciwan (Junior) an zarok (Kinder) hebe, bi dêûbavê xwe û dapîrûbapîrên xwe re hema hema belaş siwar dibin. Agahiyên li ser bilêt û abonmentan dikare ji Stesyonên Şivên Trênê yên Federal ên Swîsreyê (SBB) an jî şîrketên çûnûhatinê werin bidestxistin.

Saziya tarîfê ya bakurêrojavayê Swîsreyê TNW

Saziya Tarîfê ya Bakurêrojavayê Swîsreyê TNW, tarîfên taybetî yê bilêtan, abonmentan û kartên rojane li Baselê û hawîrdora wê pêşkêş dike. Herêma ku TNW digihîne hev, dabeşî gelek deveran bûye. Kesên gelek caran bi tram, otobus û trênên navherêmî li Bakurêrojavayê Swîsreyê diçin û tên, dikarin U-Abo bistînin. Ev yek ji bo giştiya herêma TNW digihîne hev û ciyên nêzî sînor ên derveyî welêt derbasdar e. Pêdiviya kesên derkevin derveyî herêmê, bi bilêteke cudatir heye.

Kartên rojane yên şaredariyan

Kesên çûnûhatineke dirêj li hundirê Swîsreyê plan kirine, dikarin ji gelek şaredariyan daxwaza karteke rojane (Gemeindetageskarte) bi buhayekî erzantir bikin. Lêbelê ev derfet bi sînor e. Divê mirov ji demeke berê ve vê kartê veqetîne yan bikire. Agahiyên li ser vê, ji aliyê saziya niştgehê yan birêvebiriya şaredariyê ve tên dayîn.

Tevna şevê / Çûnûhatina bi şev

Dawiya hefteyê (şeva înê digihîne şemiyê û şeva şemiyê digihîne yekşemê) li hundirê Basel-Stadtê û li hawîrdora wê ya nêzîk heta derengiya şevê jî çûnûhatina tram, otobus û trênan heye. Ji bo tevna şevê ya TNWê buhayekî zêdetir nayê xwestin.

Agahiyên zêdetir (Girêdank, Navnîşan, Broşur, Belavok)

www.hallo-baselstadt.ch/ku/mobilitaet/zug-und-bus

Duçerxe (bisklêt) / bi peyatî

Bi saya tevneke riyên duçerxeyan a pir baş hatiye sazkirin, ajotina duçerxeyan li kantona Basel-Stadt pir xweş e. Gelek kesên kar dikin di çûnûhatina ser kar de duçerxeyê bi kar tînin. Ji bo kesên bi peyatî diçin û tên an derdikevin geryanê riyên taybet ên birêveçûn û gerê hene.

Birêveçûna bi peyatî yan jî bi duçerxeyê (bisiklêtê)

Basel-Stadt ji bo kesên bisiklêtê diajon û kesên bi peyatî diçin û tên balkêş û bi taybetî ewle ye. Ji bo wê gelek kes ji bo navberên kin bi siwareyan naçin û nayên. Li gelek deveran riyên taybet ên duçerxeyê yan şiverêkên ajotina duçerxeyê hene. Kesên bi peyatî diçin û tên li ba ciyên derbaseka peyayan herdem berî hemû siwareyên din (ji bilî derbasekên bi lempeya trafîkê rêzgir hatibin danîn) xwediyê mafê derbasbûnê ne. Kantona Basel-Stadt gelek riyên birêveçûn û geryanê yên di dema vala de werin kifşkirin û bikaranîn, pêşkêş dike. Riyên birêveçûn û geryanê bi tabelayên zer hatine nîşankirin.

Rêzgirên ji bo ajokarên duçerxeyan

Ji bo mirov li Swîsreyê duçerxeyê biajo, pêdivî bi nasnameyeke taybet û ezmûnekê jî tine ye. Bi gelemperî heman rêzgirên trafîkê yên wek ji bo ajokarên siwareyan hene. Ger hin rê yan şiverêkên taybetî yên duçerxeyan hebin, divê ew werin bikaranîn. Divê duçerxe (bisiklêt) li gor trafîkê be (du frênên baş, zengil, reflektorên pêş û paş û yên pedalan, lempeyên pêş û paş). Bikaranîna kumê parazteka serî ne mecbûrî ye, lê belê bikaranîna paraztekekê tê pêşniyarkirin. Kesên duçerxeyê diajon di her şertûmercî de ji bo ji xisardana (kes an tiştan) berpirsyar in, divê ji bo xwe sîgorteya berpirsyariya taybetî çêkiribin.

Hînbûna ajotina duçerxeyê

Kesên dixwazin ajotina duçerxeyê hîn bibin, dikarin tev li kursekê bibin. Kurs ji aliyê komeleya Pro Velo ve tên pêşkêşkirin. Ji bo koçber û penaberan kursên qismî taybet hene. Duçerxeyên hatine bikaranîn ên erzan li sûka duçerxeyan (Velobörsen) tên bidestxistin.

Veguheztina duçerxeyan / Birinûanîna duçerxeyan

Kesên dixwazin duçerxeya xwe di otobus an trênê de bi xwe re bibin û bînin, ji bo vê hewceyî bilêteke taybetî ne. Herdem û li her derê derfeta mirov duçerxeyê bi xwe re bibe tine ye. Hin caran, divê mirov di trênan de ciyekî ji berê ve veqetîne.

Agahiyên zêdetir (Girêdank, Navnîşan, Broşur, Belavok)

www.hallo-baselstadt.ch/ku/mobilitaet/fahrrad--zu-fuss

Siware / motor

Li Swsîreyê tevneke riyan a pir baş hatiye sazkirin heye. Bikaranîna piraniya riyan belaş e. Wateyeke bilind a rêzgirên trafîqê heye. Gava li gor van tevnegerin, cezayê giran tê dayîn.

Rêzgirên trafîqê

Ji bo kesên li Swîsreyê siwareyê diajon ciyekî pir giranbuha yê rêzgirên trafîkê heye. Ceza li gor welatên din pir bilindtir e. Di rewşên binpêkirina giran ên rêzgirên trafîkê de, dikare nasnameya ajotinê (ehliyet) jê were stendin.
Hin rêzgirên girîng:

- Li nav niştewaran leza herî zêde di saetê de: 50 km, li derveyî niştewaran: 80 km, li ser otobahnan: 120 km ye.
- Li ser otobahnê derbaskirina di aliyê rastê re qedexe ye.
- Lempe divê bi roj jî vekirî bin.
- Divê hemû kesên di siwareyê de, xwe hilgirin saxlemiyê (kemera ewlehiyê girêdin).
- Divê zarok li ser rûniştekа zarokê rûnin (heta 12 salî yan jî gihiştina bejna 150 santîmî).
- Di dema ajotinê de telefonkirin tenê gava ne di destên mirov de be destûr heye.
- Ajotina di bin bandora alkol an madeyên hişbir de tê cezekirin (sînorê alkolê 0.5)
- Li ser xetên ji bo kesên peya hatine nîşankirin, herdem mafê derbasbûna pêşî (derveyî ciyên bi lempeyeke trafîkê rêzgir hatine danîn) yê kesên peya ye.

Xercên rê

Rê ji aliyê konfederasyon, kanton û şaredariyan ve tên fînansekirin. Bikaranîna riyan belaş e. Îstîsnayek otobahn in: Kesên dixwazin otobahnan bi kar bînin, divê her sal vigneteké (Vignette) bikirin. Divê ev li ser cama pêşî ji hundir ve were pêvekirin. Vignete dikarin li neftxaneyan, postexaneyan an jî li saziyên trafîqa riyan werin peydekirin.

Ewlekarî (Sîgorte)

Li Swîsreyê tenê siwareyên hatine sîgortekirin dikarin werin bikaranîn. Ji aliyê gelek şîrketên taybet ên sîgortayê ve sîgorteya berpirsyariya diravî ya siwareyên bi motor (Motorfahrzeug-Haftpflichtversicherung) tên pêşkêşkirin. Sîgorte, xisara tişt û kesan a ji ber siwareyê çêbûye, dide. Ji bo xisara siwareya mirov bi xwe, sîgortayên cihêreng ên pêvekî û dildarî yên sîgorteya xisarê (Kaskoversicherungen) hene. Baldarî: gava hin kes bi îhmalkariyeke mezin tevbigerin, (wek mînak ajotina di bin bandora alkol an hişbiran de) şîrketa sîgortayê dikare di bin şertên diyar de xisarê nede. Sîgorteya berpirsyariya diravî ya siwareyên bi motor ne di nav sîgorteya berpirsyariya taybetî de ye.

Anîna welêt a siwareyeke bi motor

Kesên dixwazin siwareyeke bi motor bi domdarî bînin Swîsreyê, divê vê yekê li ba saziya gumrikê bidin qeydkirin û beyankirin. Divê siware bi awayê teknîkî were sehkirin jî. Pêdiviya mirov bi sîgorteya berpirsyariyê ya siwareyên bi motor, bi nasnameyeke siwareyê ya Swîsrî û bi plakeyeke Swîsrî heye. Agahiyên berfirehtir û zelaltir saziya sehkirina siwareyên bi motor a Basel-Stadt (Motorfahrzeugkontrolle) par ve dike.

Parvekirina siwareyê

Wateya parvekirina siwareyê bikaranîna hevbeş a siwareyekê yan gelek siwareyan e. Siwareyên rêxistiniyeke parvekirina siwareyan bi piranî li parkên siwareyan ên bi domdarî hatine kirêkirin dimînin û bi awayê online li ser aplikasyonekê pêşwext tên veqetandin. Ciyên van siwareyan bi piranî li nêzî ciyên gihiştina hev a navgînên veguheztina giştî ne (wek mînak li bahnhofan, li rawestgehên traman, li stesyonên dawî yên xetên otobusan). Ji kirêkirina siwareyan cudatir, bikaranîna siwareyên wiha ji bo demeke kin, wek mînak serê saetê jî pêkan e.

Agahiyên zêdetir (Girêdank, Navnîşan, Broşur, Belavok)

www.hallo-baselstadt.ch/ku/mobilitaet/auto--motorrad

Nasnameya ajotinê (Ehliyet)

Ji bo mirov karibe li Swîsreyê siwareyê yan motorê biajo, pêdiviya mirov bi nasnameyeke ajotinê ya derbasdar heye. Divê ehliyetên ajotinê yên welatên biyanî piştî hatina Swîsreyê werin pêguherandin.

Nasnameyên ajotinê yên welatên biyanî

Kesên werin Swîsreyê û xwediyê nasnameyeke ajotinê bin, divê di nav 12 mehan de bi nasnameyeke ajotinê ya Swîsrî (Führerausweis) bidin guherandin. Ji bo vê, divê serlêdanek li ba Saziya Sehkirina Siwareyên bi motor a Basel-Stadt (Motorfahrzeugkontrolle) were kirin. Li gor her welatê nasnameya ajotinê jê hatiye stendin, şertnameyên cuda yên pêguherandinê hene. Dibe ku pêwîstî bi ezmûneke ajotinê hebe, yan jî divê ajokar di ezmûneke teorîkî ya Swîsrî re derbas bibe. Agahiyên berfirehtir, Saziya Sehkirina Siwareyên bi motor a Basel-Stadt par ve dike.

Ezmûna ajotinê

Ji bo li Swîsreyê nasnameyeke ajotinê were bidestxistin, pêdivî bi ezmûnekê heye. Ezmûna ajotinê ji beşeke teorîk û beşeke pratîk pêk tê. Tenê kesên di ser 17 salî re dikarin tev li ezmûnê bibin. Li ser şertûmerc û prosedura tê xwestin saziya sehkirina siwareyên bi motor agahiyan dide. Ji bo ajotina siwareyên bar (qemyon), otobus û teqsiyan pêdivî bi ezmûnên taybet heye.

Agahiyên zêdetir (Girêdank, Navnîşan, Broşur, Belavok)

www.hallo-baselstadt.ch/ku/mobilitaet/fuehrerausweis